

gijo. Avtor je ta razvoj toliko lažje predstavil, ker je tudi sam prispeval k raziskavam severnega obrobja Pivške kotline. Tekst smiselno dopolnjujejo 4 kartice, 2 prereza in 3 podobe.

Darko Radinja

Ivan Gams, *Physisch-geographische Faktoren, die das Klima der Dolinen- und Poljen beeinflussen* (auf Grund neuerer Messungen in Slowenien). Beiträge zur Klimatologie, Meteorologie und Klima-Morphologie. Band 3, Salzburg 1973, str. 249–264.

V isti publikaciji je tudi razprava I. Gamsa, ki osvetljuje klimo naših kraških kotanj v prirodnogeografski luči. Avtor se pri tem opira — večinoma na lastne — meritve, s katerimi se odpira vpogled v različne prirodnogeografske faktorje, ki oblikujejo mikroklimo vrtač in kraških polj. Mikroklimo vrtač ni ugotavljal avtor samo po enem modelu, temveč je upošteval njihovo raznoličnost. Tako marsikje poudarja, da so posamezni meteorološki elementi v skledastih vrtačah drugačni kakor v kotlastih, v travnih vrtačah drugačni kakor v gozdnih, na gručnatih tleh drugačni kakor na ilovnatih itd. Zato se je avtor zavedal kočljivosti prehitrega posploševanja zaključkov na osnovi zbranih meteoroloških podatkov. Kljub tej problematiki pa izbrana metodologija proučevanja ustreza, zlasti ker upošteva tudi ugotovitve tuje literature.

Gams je najprej osvetlil vplive, ki jih imajo na mikroklimo kraških kotanj vegetacija, zračna vlažnost in relief, in sicer na osnovi izbranih merjenj na matičnem Krasu (Krajna vas, Divača), Notranjskem krasu (Notranjski Snežnik, Babno polje, Logatec), Dolenjskem krasu (Globodol) itd. Obravnaval je tudi še vpliv snega in prsti na klimo teh kotanj.

Klimatske značilnosti kraških kotanj se kažejo po Gamsu zlasti v tem, da je v njih obdobje brez zmrzovanja občutno krajše, kakor izven njih. V kraških kotanjah je tudi večja vlažnost zraka, posebno v času radiacije, dobivajo pa tudi več padavin. V skledastih in lijakastih vrtačah, ki so poraščene, so dnevne temperature višje, nočne nižje. Vpliv nadmorske višine pa se kaže v tem, da se uveljavlja inverzija z nižjimi temperaturami zlasti v vrtačah med 600 in 900 m nadmorske višine, kar naj bi bila posledica manjšega temperaturnega gradienta v prosti atmosferi teh višin.

V celoti vzeto imajo po Gamsovih ugotovitvah vrtače v temperaturnem pogledu bolj kontinentalno klimo, v vlažnostnem pa bolj oceansko. V celem pa imajo vrtače posebno vrsto mikroklimo. Slednjič obravnava avtor vpliv izoblikovanosti vrtač na različne oblike temperaturne inverzije.

Gamsova razprava je nedvomno koristen prispevek k mikroklimatologiji našega kraškega sveta. Je tudi tematsko svež prispevek k doslej preveč enostranski, morfogogenetski obravnavi kraškega reliefa. Pomeni pa tudi bolj kompleksno usmerjenost glede na dosedanje prirodnogeografske raziskave. Pozitivno je opiranje na dejanske meritve, čeprav so kratkotrajne in vzorčne. S tem se sicer odpira nevarnost prehitrega posploševanja, vendar pa to spodbuja k nadaljnjim raziskavam, kar je samo pozitivno. Gamsova študija odpira zanimiva vprašanja tudi glede poljedelskega izkoriščanja vrtač zaradi njihovih mikroklimatskih posebnosti.

Darko Radinja

Peter Habič in Rado Gospodarič, *Die hydrologische Problematik und die Erdkundung der Zusammenhänge unterirdischer Wasser im Karst der Nord-west-Dinariden*. Geol. Jahrbuch, Hannover 1972, str. 213–226.

V hannoverski geološki reviji je objavljen referat, ki sta ga avtorja ime-la na 2. simpoziju o sledenju podzemeljskih voda oktobra 1970. leta v Freiburgu. Avtorja sta sicer na kratko, a zgoščeno in zaokroženo prikazala usmerjenost in povezanost kraških voda na slovenskem dinarskem krasu in to tudi